МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«УМОВИ АДАПТАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ»

Мова навчання – ***українська***

Шифр та найменування галузі знань ***С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»***

Код та найменування спеціальності ***С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»***

Кваліфікація ***доктор філософії з економіки та міжнародних економічних відносин***

Ступінь вищої освіти ***доктор філософії***

Затверджено на засіданні Ради спеціальності ***С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини»***

«28» 08 2026 р. протокол № 1 .

Кафедра: Національної та міжнародної економіки
Викладач: **Дідух Сергій Мирославович** – професор кафедри економіки промисловості, доктор економічних наук, професор

Профайл

Контакти:
didukhsm@i.ua
063 306 45 22

Освітній компонент викладається на 2 курсі у 2 семестрі
Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	30	14	16
заочна	18	6	12
Самостійна робота, годин	Денна – 60		Заочна – 72

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент «фаховий семінар «Умови адаптація вітчизняної економіки до європейського економічного простору» є одним з прикладних компонентів економічного циклу, який розглядає умови адаптації економічних суб'єктів до європейського економічного простору, основних принципів та методів адаптації економічних суб'єктів на різних рівнях до інтеграції в європейський економічний простір.

3. Мета освітнього компоненту

Мета: формування у майбутніх фахівців системи знань умов, факторів і механізмів адаптації вітчизняної економіки до європейського економічного простору.

Завдання: поглиблення знань щодо теоретичних основ адаптації економічних суб'єктів до європейського економічного простору; вивчення основних принципів, методів адаптації економічних суб'єктів на різних рівнях до інтеграції в європейський економічний простір; визначення впливу інтеграційних процесів на перспективи розвитку бізнесу.

В результаті вивчення освітнього компоненту здобувач повинен набути такі компетентності:

знати: передумови та фактори становлення європейського економічного простору; тенденції і закономірності європейської інтеграції та адаптації національних економік до європейського економічного простору; закономірності та генезис глобальної економічної інтеграції на макро- та мікрорівні; характер, форми, моделі та конкурентні переваги європейської економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку; механізми адаптації суб'єктів різних рівнів до європейського економічного простору.

вміти: виявляти та оцінювати проблеми розвитку бізнесу в умовах глобалізації та європейської економічної інтеграції; аналізувати ключові глобальні проблеми економічного розвитку в умовах адаптації суб'єктів господарювання до європейського економічного простору.

Самостійна робота студентів включає знайомство з літературою, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «фаховий семінар «Умови адаптація вітчизняної економіки до європейського економічного простору» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в Стандарті вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» та освітньо-науковій програмі «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти докторів філософії з економіки.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність розв’язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

СК08*. Здатність генерувати інноваційні рішення з підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем, оптимізувати такі рішення та оцінювати їх ефективність.

Програмні результати навчання:

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напряму.

РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямах.

РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп’ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН10*. Продукувати інноваційні рішення з підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем, застосовувати методичні підходи до оптимізації та оцінки ефективність таких рішень.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1. Перелік лекційних занять

№ з/п Денна / заочна	Назва змістового модуля, назва теми лекції та її короткий зміст	Кількість годин	
		Денна	заочна
МОДУЛЬ 1. ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ			
Змістовий модуль 1. Адаптація економіки України до умов європейського економічного простору			
1/1	**Тема 1. Європейський економічний простір: історія створення, принципи та цілі** Історичні аспекти економічної інтеграції європейських країн. Виникнення Європейського економічного простору (ЄЕП). Учасники ЄЕП та взаємовідносини між ними. Поняття зони вільної торгівлі. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). Принципи та цілі ЄЕП.	*2*	*1*
2/1	**Тема 2. Інституційна структура та особливості функціонування ЄС** Історія та передумови створення ЄС. Інституційна структура ЄС. Фінансові інститути ЄС. Структура економіки ЄС. Економічна політика ЄС. Перспективи розвитку та розширення ЄС.	*2*	*1*
3/2	**Тема 3. Механізми економічної адаптації на макро- та мікрорівні** Глобалізація та регіоналізація. Динамічність зовнішнього середовища та макроекономічні виклики. Проблеми адаптації соціально-економічних систем. Соціальна адаптація персоналу. Методичний інструментарій адаптації соціально-економічних систем.	*2*	*1*
4-5/2	**Тема 4. Напрями адаптації податкового та митного законодавства України до європейського економічного простору** Інституційний механізм адаптації законодавства. Особливості податкового та митного законодавства ЄС. Ключові напрями адаптації законодавства України. Економічний ефект від адаптації податкового та митного законодавства України.	*4*	*1*
6/3	**Тема 5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств України у контексті євроінтеграційних процесів** Сучасна структура експорту та імпорту України. Особливості географічної структури експорту та імпорту України. Зміни структури експорту внаслідок інтеграції до європейського економічного простору.	*2*	*1*
7/3	**Тема 6. Проблеми адаптації українських підприємств до євроінтеграційного процесу** Виклики євроінтеграції для українських підприємств. Напрями адаптації бізнес-процесів та внутрішніх механізмів до умов європейського економічного простору. Конкурентні переваги європейської економічної інтеграції в глобальних умовах розвитку	*2*	*1*
Всього		14	6

5.2. Перелік практичних занять

№ семінару Денна / заочна	Назва змістового модуля, назва теми фахового семінару та його короткий зміст	Кількість годин	
		Денна	заочна
МОДУЛЬ 1. ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ: ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ			
Змістовий модуль 1. Адаптація економіки України до умов європейського економічного простору			
1/1	Тема 1. Європейський економічний простір: історія створення, принципи та цілі	*2*	*2*
2/2	Тема 2. Інституційна структура та особливості функціонування ЄС	*2*	*4*
3/3	Тема 3. Механізми економічної адаптації на макро- та мікрорівні	*2*	*2*
4-5/4	Тема 4. Напрями адаптації податкового та митного законодавства України до європейського економічного простору	*4*	*4*
6-7/5	Тема 5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств України у контексті євроінтеграційних процесів	*4*	*4*
8/6	Тема 6. Проблеми адаптації українських підприємств до євроінтеграційного процесу	*2*	*2*
Всього		16	12

5.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№	Назва самостійної роботи	Кількість годин за змістовим модулем для форм навчання	
		денної	заочної
1.	Опрацювання теоретичного матеріалу до фахового семінару	30	42
2.	Виконання індивідуальної самостійної роботи на тему «Напрями адаптації агропродовольчих підприємств до європейського економічного простору»	30	30
Всього СРС		**60**	**72**

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах поточного і підсумкового контролів.

Формами поточного контролю є:

- *модульні контрольні роботи;*
- *виконання і захист індивідуального завдання;*
- *усне опитування.*

Підсумковий контроль – ***диф. залік.***

Здобувач має право отримати диф. залік, якщо він виконав протягом семестру всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів та отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову рейтингову оцінку.

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. АДАПТАЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ДО УМОВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ		
Лекційні заняття	28	15
Практичні заняття	32	30
Самостійна робота	20	35
Тестування	20	20
Всього за змістовний модуль 1	**100**	**100**
Всього	**100**	**100**

Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в Одеському національному технологічному університеті.

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Критерії оцінювання лекційних та практичних занять (за одне заняття).

Теоретична підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової бесіди на лекціях та відповіді на питання практичних занять (год.), що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Денна	Заочна	Характеристика	Оцінка
4 – 3	***5 – 4,5***	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, розв'язує задачі, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки	відмінно
2,9 – 2,5	***4,4– 3,5***	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, розв'язує задачі з незначними помилками. При висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки	дуже добре
2,4 – 2,0	***3,4– 2,5***	Здобувач відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.	добре
1,9 – 1,0	***2,4– 1,0***	Здобувач доволі фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання ОК, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	достатньо
0,9 - 0	***0,9 - 0***	Здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.	незадовільно

Самостійна робота (опрацювання однієї теми та надання письмових відповідей: **денна та заочна** форми навчання – 7 тем)

2,0 – 1,7	*Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді*	відмінно
1,6 - 1,4	*Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності*	дуже добре
1,3– 0,9	*Самостійна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки*	добре
0,8– 0,3	*Самостійна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки*	достатньо
0,2 – 0	*Самостійна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді*	незадовільно

Самостійна робота (виконання індивідуальної роботи: **денна** та **заочна** форми навчання – 1 робота)

Денна	Заочна	Характеристика	Оцінка
6 – 5	***23 – 22***	*Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді*	відмінно
4,9 – 4	***21 – 17***	*Самостійна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності*	дуже добре
3,9 – 3	***16 – 11***	*Самостійна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки*	добре
2 – 1	***10 – 5***	*Самостійна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки*	достатньо
0,9 – 0	***4 – 0***	*Самостійна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді*	незадовільно

Тестування (під час модульного контролю**)**

20 – 16	*100 - 81 % правильних відповідей*	відмінно
15 – 10	*80 – 64 % правильних відповідей*	дуже добре
9 – 5	*63 – 55 % правильних відповідей*	добре
4 – 2	*54 – 43 % правильних відповідей*	достатньо
1 – 0	*42 – 0% правильних відповідей*	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Практичні заняття: виконання практичних робіт з наступним захистом результатів досліджень.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, робота з інтернет-ресурсами, реферування, конспектування, науково-пошукова робота здобувачів.

8. Інформаційні ресурси

Базові:

1. Зовнішньоекономічна діяльність України в системі глобальних конкурентних відносин: агропродовольчий вимір : монографія / авт.: О. І. Павлов, В. А. Самофатова, Т. А. Кулаковська [та ін.] ; за ред. О. І. Павлова. Одеса : Астропринт, 2019. 272 с.

2. Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2021. 493 с.

3. Ареф'єва О.В., Вовк О.М. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: монографія. Київ : НАУ, 2020. 232 с.

4. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Електрон. дані. К., 2022. 264 с.

5. Дідух С.М. Інклюзивний розвиток агропродовольчих вертикально-інтегрованих компаній України : монографія. Одеса : Астропринт, 2020. 332 с.

6. Економічні суперечності глобалізації та локалізації в умовах гібридної війни та післявоєнної реконструкції: монографія / за ред. академіка Гриценка А. А. ; НАН України, ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України". Електрон. дані. К., 2022. 636 с

7. Структурні зміни як основа інклюзивного розвитку економіки України : монографія / [Бобух І.М., Кіндзерський Ю.В., Фащевська О.М. та ін.] ; за ред. д.е.н. І.М. Бобух ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». – Електрон. дані. К., 2020. 516 с.

Додаткові:

1. Офіційний веб-портал «Законодавство України» https://zakon.rada.gov.ua/laws
2. Урядовий портал https://www.kmu.gov.ua/
3. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України https://minjust.gov.ua/
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/.
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
6. Офіційний сайт –законодавча база «Ліга». URL: www.liga.com.ua.

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, Корпоративному кодексу ОНТУ, Кодексу академічної доброчесності ОНТУ, Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ, Положення про порядок перезарахування результатів навчання (навчальних дисциплін) в ОНТУ, вимог ISO 9001:2015 та роботодавців.

Викладач *ПІДПИСАНО* Сергій ДІДУХ

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Національної та міжнародної економіки

Протокол від «26»__08__2026 р. № _1_

Завідувач кафедри *ПІДПИСАНО* Тетяна КУЛАКОВСЬКА

ПОГОДЖЕНО:
Гарант ОП *«Економіка»*
д.е.н., професор кафедри економіки промисловості *ПІДПИСАНО* Олександр ПАВЛОВ